Notes florístiques de les Illes Balears (XIII)

Mario STAFFORINI, Néstor TORRES, Llorenç SÁEZ, Juan Miguel GONZÁLEZ, Jordi DUÑÓ i Guillem PUGET

SHNB

SOCIETAT D'HISTÒRIA NATURAL DE LES BALEARS

Stafforini, M., Torres, N., Sáez, Ll., González, J.M., Duñó J. i Puget, G. 2001. Notes florístiques de les Illes Balears (XIII). *Boll. Soc. Hist. Nat. Balears,* 44: 57-66. ISSN 0212-260X. Palma de Mallorca.

S'aporten dades per a un total de 48 plantes vasculars d'interès florístic i corològic per a les Illes Balears. Suposen novetat per a la flora de les Balears els següents tàxons: *Abutilon teophrasti* Medik., *Bidens aurea* (Aiton) Sherff, *Coriandrium sativum* L., Launaea arborescens (Batt.) Murb. i *Opopanax chironium* (L.) Koch. Com a resultat de la revisió de material d'herbari que justificava algunes citacions dubtoses s'exclouen del catàleg florístic de les Illes Balears els següents tàxons: *Aphyllanthes monspeliensis* L., *Piptatherum paradoxum* (L.) Beauv. i *Silene tridentata* Desf.
Paraules clau: *florística, corologia, flora vascular, Illes Balears.*

FLORISTIC RECORDS FROM BALEARIC ISLANDS. Data about 48 vascular plants from Balearic Islands are presented. The following taxa are new records for the Balearic flora: *Abutilon teophrasti* Medik., *Bidens aurea* (Aiton) Sherff, *Coriandrium sativum* L., *Launaea arborescens* (Batt.) Murb. and *Opopanax chironium* (L.) Koch. As a result of the revision of herbarium specimens, the following taxa are excluded: *Aphyllanthes monspeliensis* L., *Piptatherum paradoxum* (L.) Beauv. and *Silene tridentata* Desf.
Keywords: *floristics, chorology, vascular flora, Balearic Islands.*

Mario STAFFORINI, C/ Escala de Pedra, 6, 07800 Eivissa; Néstor TORRES, Apartat de correus 64, 07800 Eivissa; Llorenç SÁEZ, Unitat de Botànica, Facultat de Ciències, Universitat Autònoma de Barcelona, 08193-Bellaterra, Barcelona. Juan Miguel GONZÁLEZ, Grup Balear d'Ornitologia i Defensa de la Naturalesa, Carrer de Can Verí, 1, 3r, 07001 Palma de Mallorca. Jordi DUÑÓ, Escola de Jardineria Rubió i Tudurí, Av. Marquès de Comillas, 16-36, 08038 Barcelona, Guillem PUGET, Av. Espanya,1 6, 07800 Eivissa.

Recepció del manuscrit: 29-mar -01; revisió acceptada: 21-set-01.

Introducció

Continuant una sèrie d'aportacions florístiques per tal d'actualitzar el catàleg florístic de les Balears, en el present estudi es presenten dades corològiques de plantes vasculars per a l'arxipèlag. Entre aquestes dades hi ha noves citacions per a les Balears, o bé per alguna illa, les quals, generalment són resultat de prospeccions botàniques realitzades pels autors. D'altra banda hi ha dades que permeten confirmar la presència d'algunes plantes dubtoses, i també informació que permet precissar la distribució d'espècies rares o que fins al moment eren poc conegudes.

Finalment, i d'acord amb la línia de depuració i actualització del catàleg florístic de les Balears iniciada en un article anterior (Sáez i Fraga, 1999), s'exclouen --a nivel de l'arxipèlag o bé a nivell insular-- algunes espècies, la presència de les quals, tal i com s'ha pogut comprovar després de la revisió dels testimonis d'herbari, era resultat de confusions amb altres tàxons.

Per a cada tàxon s'especifica, sempre que ha estat possible, la localitat, la quadrícula del reticle UTM. El fus i la zona de designació és comú a totes elles, i correspon al 31S. Per a la majoria de les citacions es conserva un plec testimoni, el qual s'indica a qui herbari resta dipositat. Les abreviatures utilitzades estan d'acord amb Holmgrem *et al.* (1990). L'ordenació del tàxons segueix un ordre alfabètic. Les novetats per a les Illes Balears s'assenyalen amb dos asterics (**) i les novetats insulars amb un (*). En caràcters itàlics i sense negreta s'assenyalen les espècies que han de ser excloses del catàleg florístic de les Balears.

Catàleg florístic

*****Abutilon teophrasti*** Medik.

Formentera: Molt rara en camps de conreu a es Pujols, prop de l'estany Pudent, CC6587, 4 m, amb flors i fruits, 15-VI-1997, N. Torres (N. Torres, herb. pers.).

L'espècie apareix consignada a les Balears per Pla et al. (1992), però sense especificar cap illa de l'arxipèlag. Per la nostra part, no hem sabut trobar cap citació concreta d'aquesta espècie a les Balears.

****Allium chamaemoly*** L.

Formentera: Rara al Nordest del Puig Guillem, Cap de Barbaria, CC6182, 70 m, en sòls esquelètics, fructificat el 21-I-2001, N. Torres (N. Torres, herb. pers.).

Tot i que l'espècie apareix recollida de Formentera al catàleg de Pla *et al.* (1992), no es coneixia cap indicació concreta d'aquest tàxon a l'illa.

****Allium nigrum*** L.

Eivissa: Rara en un camp de conreu a l'est de Sant Joan de Labritja, CD7126, 220 m, iniciant la florida el 31-III-2001, G. Puget, M. Stafforini i N. Torres (N. Torres, herb. pers.).

****Alkanna lutea*** A. DC.

Cabrera: conreus a la font des Garriguer, 29-IV-1948, Palau Ferrer (BC 103508); camí del cap Ventós, a la solera d'una carbonera, 8-V-1948, Palau Ferrer (BC 103509).

L'espècie no apareix recollida de Cabrera segons Pla *et al.* (1992).

Anacamptis pyramidalis (L.) L.C.M. Richard

Formentera: Petita població a la vora d'un camí al Pla de ses Sitges, a prop de Cala Saona, CC6083, 40 m, amb la florida ja ben avançada el 9-V-1999, N. Torres (N. Torres, herb. pers.).

L'única indicació de la seva presència a Formentera és deguda a Alomar (1994).

Aphyllanthes monspeliensis L.

Espècie indicada de l'illa d'Eivissa per Pau (1900) i recollida posteriorment per Knoche (1922); Font Quer (1927) i Duvigneaud (1979). També aquesta espècie apareix indicada de les Illes Balears per Webb (1980), molt possiblement basant-se en la citació deguda a Pau. Després de la revisió dels herbaris BC i MA (en aquest darrer resta dipositat l'herbari Pau), no hem trobat cap material procedent de les Balears d'*A. monspeliensis,* ni tampoc l'espècie ha estat observada per cap altre botànic al nostre arxipèlag, per tant sembla raonable excloure *A. monspeliensis* del catàleg florístic de les Balears.

Artemisia vulgaris L.

Citada de Santa Eulària i de Sant Miquel, a Eivissa, per Torres (1981). El material testimoni correspon realment a *Artemisia verlotiorum* Lamotte.

Asteriscus maritimus (L.) Less.

Citada del Caló de s'Oli de Formentera per Torres *et al.* (1986). El material testimoni correspon realment a *Asteriscus aquaticus* (L.) Less.

** ***Bidens aurea*** (Aiton) Sherff

Eivissa: Es troba entapissant el sòl en camps de cítrics a prop de la Casa Cremada, al pla de Vila, CD6509, 7 m, amb flors el 6-XII-1997, N. Torres (N. Torres, herb. pers.).

Espècie originària d'Amèrica central i de la zona meridional de Nord Amèrica, que es troba naturalitzada al SW d'Europa.

****Bidens subalternans*** DC.

Eivissa: Sant Miquel, en vores de camins, CD6524, 130 m, amb flors i fruits el 8-II-1995, N. Torres (N. Torres herb. pers.); Pla Roig, CD6422, 150 m, amb flors i fruits el 7-XI-1999, N. Torres (N. Torres, herb. pers.).

Espècie que ha estat citada recentment de l'illa de Menorca (Fraga *et al.,* 1997).

****Brachypodium sylvaticum*** (Huds.) Beauv.

Eivissa: Font d'Atzaró, Sant Carles, CD7220, 90 m, molt rara en regadores, amb fruits el 9-V-1992, N. Torres (N. Torres herb. pers.).

****Cephalanthera longifolia*** (L.) Fritsch

Eivissa: Dos exemplars junts localitzats a una obaga prop del coll d'en Morneta, a Sant Joan, CD7226, 230 m, zones de sòl amb elevat recobriment muscinal, florida el 10-IV-1999, N. Torres (N. Torres, herb. pers.).

Fins ara, la seva presència a Balears era coneguda dels alzinars i garrigues de muntanya de l'illa de Mallorca (Alomar 1994).

Cephalanthera rubra (L.) L.C. M. Richard

Mallorca: Son Macip, Escorca, DE8807, 800 m, a l'alzinar muntanyenc, 21-VI-2001, L. Sáez (L. Sáez, herb. pers.).

Espècie molt rara de la qual es coneixen escasses localitats a Mallorca (Alomar, 1989-90; 1994; Alomar *et al.,* 1995). És una planta pròpia d'alzinars, preferentment en zones muntanyenques. Creiem probable la seva presència en altres punts del sector central de la Serra de Tramuntana.

****Chamaesyce nutans*** (Lag.) Small

Eivissa: Molt localitzada a les vores de la carretera del Pont d'en Vic, a Santa Eulària, CD6916, 50 m, florida i fructificada el 19-X-1996, N. Torres (N. Torres, herb. pers.).

*****Coriandrium sativum*** L.

Eivissa: vores de camí a l'est del Puig d'en Serra, es Cubells, CD5006, 240 m, florit el 13-IV-1996, N. Torres (N. Torres, herb. pers.).

* ***Cuscuta planiflora*** Ten.

Cabrera: camino de la cuina del Bisbe, DD9533, sobre *Bupleurum opacum,* 28-V-1974, P. Ferrer (MA 94475); Ibidem, sobre *Teucrium subspinosum,* 30-V-1947, P. Ferrer (MA 94474; serra de la Pleta des Castell vers el cap Xoriguer, DD9434, 50 m, sobre *Ferula communis,* 28-IV-1948, P. Ferrer (BC 103631, BC 103362); començament de l'Anciola, entre l'Anciola i s'Avaradero des coll Roig, 50 m, sobre *Anthyllis,* 29-IV-1933, A. Marcos (BC 87287); Punta des Castell, 50 m, sobre *Satureja,* 6-VI-1933, A. Marcos (BC 87286); Cabrera, sobre *Anagallis arvensis,* P. Palau, s.d. (BC 145661); serrat de ses Figueres, DD9531, 100 m, sobre *Vicia,* 19-IV-2000, L. Sáez LS-5324 (L. Sáez, herb. pers.).

Moltes de citacions de *Cuscuta epithymum* (L.) Murray, degudes a Marcos (1933) i Palau Ferrer (1976), de les quals ha estat possible estudiar el testimoni d'herbari, han de ser assimilades a *C. planiflora* espècie amb la qual resulta fàcil de confondre. Tanmateix, *C. epithymum* també es troba a l'illa de Cabrera, segons el material següent: Cabrera, Picamosques, DD9332, 172 m, sobre *Teucrium subspinosum,* 19-IV-2000, L. Sáez LS-5328 (L. Sáez, herb. pers.).

****Cynosurus echinatus*** L.

Eivissa: Rar en camps pasturats a prop de la Font des Murtar a Sant Joan, CD7327, 260 m, florida el 24-VII-1997, N. Torres *et al.* (N. Torres, herb. pers.).

A les Balears l'espècie era coneguda de Mallorca i Menorca (Pla et al., 1992).

****Erophila verna*** (L.) Cheval.

Formentera: zona del Cap de Barbaria, CC6282, 55 m, localitzada en llocs ombrívols, sovint associada amb *Saxifraga tridactylites* L.;

amb flors i fruits el 21-I-2001, N. Torres (N. Torres, herb. pers.).

* ***Erucastrum nasturtiifolium*** (Poir.) O.E. Schulz subsp. ***nasturtiifolium***

Eivissa: Molt localitzada en vores de camins i camps al Niu des Corbs, al camí vell de Portinatx, Sant Joan, CD7228, 230 m, florida i iniciant la fructificació el 21-IV-1998, N. Torres *et al.* (N. Torres, herb. pers.).

Duvigneaud (1974) assenyala la presència d'*Erucastrum gallicum* (Willd.) O.E. Schulz a Eivissa. creiem que resulta ben poc versemblant la presència d'aquesta espècie difosa per l'Europa central i el nord dels Pirineus, a Eivissa. De fet, segons Gómez Campo (1993), dins de l'àmbit de "Flora iberica", *E. gallicum* es troba únicament als Pirineus centrals (Osca i Lleida), al domini de boscos caducifolis, entre 800 i 2500 m s.n.m. D'altra banda, Bolòs i Vigo (1990) citen *E. nasturtiifolium* dels illots dels voltants d'Eivissa i de Formentera. Posteriorment, Bolòs (1996) reflecteix la presència d'aquest tàxon en un inventari a l'illa Plana del Port d'Eivissa. En el transcurs de la revisió del material d'herbari d'*Erucastrum* dipositat a BC no hem pogut localitzar cap plec que permeti justificar aquestes citacions. D'altra banda, Gómez Campo (1993) assenyala la presència d'aquesta espècie a les Balears. Pel que respecta a la citació deguda a Bolòs (1996) de l'illa Plana, creiem que es tracta d'una confusió amb *Diplotaxis ibicensis* (Pau) Gómez Campo, espècie molt abundant en aquest illot. Queda confirmada, per tant, la presència d' *E. nasturtiifolium* a Eivissa, malgrat les confusions degudes a altres autors.

* ***Fagopyrum esculentum*** Moench

Eivissa: Vores de camins a l'est del Puig den Serra, es Cubells, CD5006, 270 m, florida i iniciant la fructificació el 12-X-2000, N. Torres *et al.* (N. Torres, herb. pers.).

* ***Fumaria gaillardotii*** Boiss.

• Formentera: Localitzada en zones ombrívoles de les penyes a sa cala de la Mola, CC7482, 60 m, florida el 23-II-1997, N. Torres *et al.* (N. Torres, herb. pers.).

Segons Pla *et al.* (1992), a les Balears l'espècie es coneguda únicament d'Eivissa.

Juniperus phoenicea L. subsp. ***phoenicea***

Tàxon que havia estat citat per Alomar *et al.* (1992). Les recents prospeccions realitzades a la zona compresa entre el Puig de na Bauçana i el Puig Burotell (sector SW de la serra de Tramuntana de Mallorca) han revelat la presència de diverses poblacions d'aquest arbust:

Puig Burotell, Puigpunyent, DD6083, 580 m; a l'est del cim del Puig de Na Bauçà, Puigpunyent, DD5884, 610 m; Vessant nord de la Mola de Son Cotoner, Puigpunyent, DD5984, DD6084; Pla de Son Cortell, Puigpunyent, DD5883 i DD5983, entre 400 i 550 m; Coma de s'Aigua, Calvià, DD5982 i DD6082, entre 250 i 290 m.

L'atribució dels exemplars de *J. phoenicea* a la subespècie tipus és prou clara, tant per presentar l'àpex de les branques molt poc caudat, com per la mida dels gàlbuls, que és compresa entre 7 i 10 mm de diàmetre. A aquestes localitats *J. phoenicea* subsp. *phoenicea* colonitza de manera preferent carenes i crestes calcàries, trobant-se de vegades en penya-segats orientats al nord, generalment per damunt de 400 m d'altitud. Tampoc és rar trobar-lo en garrigues sobre terreny càrstic, de vegades amb un estrat arbori més o menys esclarissat de *Pinus halepensis* Mill. i excepcionalment hem observat alguns exemplars que es troben dins l'alzinar.

* ***Lactuca serriola*** L.

Eivissa: Vores de camí a s'Argamassa, Santa Eulària, CD7616, 5 m, florida el 21-IV-1987, N. Torres (N. Torres herb. pers.); Santa Agnès de Corona, CD5622, 180 m, amb flors i fruits el 28-X-2000, N. Torres *et al.* (N. Torres, herb. pers.).

Pla *et al.* (1992) indiquen l'espècie de les illes de Mallorca i Menorca.

** ***Launaea arborescens*** (Batt.) Murb.

Eivissa: Petita població amb exemplars de

més d'1 m que colontizen talussos a la vora de la mar prop de cala Llentrisca, Es Cubells, CD4803, 5 m, XI-1992, G. Puget (G. Puget, herb. pers.).

Malgrat les intenses prospeccions a la zona no hem pogut localitzar noves poblacions. L'estat relatiu a l'espontaneïtat de l'única població coneguda resulta, a hores d'ara, poc clar, i no podem esbrinar si es tracta d'una colònia relíctica o bé és resultat d'una recent introducció, ja que a les proximitats hi ha noves construccions amb extensions considerables de nova jardineria.

Leontodon tuberosus L.

Eivissa: Aquesta espècie havia estat assenyalada de tres localitats per Knoche (1922) i recollida en catàlegs posteriors. Hem de confirmar la seva presència a Eivissa, en les clarianes de la garriga, sobre sòl rocós al Puig des Merlet a San Rafel, CD5710, 390 m, inicinat la florida el 17-X-1999, N. Torres (N. Torres, herb. pers.). Aquesta espècie també es troba a altres indrets de l'illa, colonitzant de manera preferent zones forestals sobre sòls llimosos.

(*) ***Limonium virgatum*** (Willd.) Fourr.

Formentera: S'Espalmador, 3 m, en sòls salins arenosos i llimosos inundats a l'hivern, fructificat el 12-VII-1998, N. Torres (L. Sáez, herb. pers.).

Malgrat l'abundància de *L. virgatum* a Mallorca i Menorca, així com a bona part del litoral de la Mediterrània occidental, la localitat indicada és l'única coneguda a les Pitiüses. Els plecs dipositats a BC resultants de les herboritzacions de P. Font Quer i E. Gros de l'illa d'Eivissa i del proper illot de Tagomago que foren determinats per Pignatti (1955) com a *L. virgatum* subsp. *virgatum* var. *virgatum* corresponen en realitat a tàxons del grup de *Limonium minutum* (L.) Chaz.

Linaria simplex (Willd.) DC. in Lam. & DC.

Espècie que ha estat assenyalada d'Eivissa per Bolòs i Vigo (1996). El plec testimoni que justifica la citació [Eivissa: St. Antoni, camps, 25-III-1918, Font Quer (BC 44347 sub *L. simplex)*] correspon realment a *Linaria micrantha* (Cav.) Hoffmanns. & Link., per tant, s'ha d'excloure *L. simplex* del catàleg florístic d'Eivissa. D'altra banda, *L. simplex* existeix realment a Formentera, d'on havia estat assenyalada per Puget *et al.* (1995) sobre la base del següent plec d'herbari: Formentera: Platja de Migjorn, 31SCC7081, pradells terofítics de les dunes ombrívoles a savinars, ses clotades, 20-III-1993, N. Torres (herb. N. Torres).

Lycium intricatum Boiss.

L'hem observat a les Illes Malgrats, Calvià, DD5272, 13-IV-1992, J.M. González. *et al* Cap de sa Paret, s'Estalella, Llucmajor, DD9057, 3-II-2000, J.M. González, on troba el límit oriental de la seva àrea de distribució a les Balears. L'espècie es troba als penya-segats litorals de gairebé totes les quarícules UTM d'1x1 km compreses entre el cap Enderrocat i S'Estalella. A Formentera es coneix de les següents quadrícules UTM d'1x1 km: CC7680, CC7681, CC7682, CC7379, CC7479 i CC6078. A la Fig. 1 s'estableix la distribució coneguda d'aquest rar tàxon a les Balears.

Medicago rigidula (L.) Desr.

Tàxon indicat per Marcos (1936) de la illa de Cabrera, i que apareix recollida per Bolòs i Vigo (1984). El plec testimoni [Illa de Cabrera: Prop des Mollet de ses Cases, llocs herbosos, rara, 3-V-1933, A. Marcos (BC 87431, sub. *M. rigidula* (L.) Desr.)] correspon realment a *M. truncatula* Gaertn.

Melilotus siculus (Turra) B.D. Jacks.

Espècie present a Mallorca i Menorca, de la qual es coneix una citació de l'illa de Cabrera deguda a Marcos (1936) i que apareix recollida per Bolòs i Vigo (1984). El plec "Illa de Cabrera: Part superior de l'Anciola, 10-VI-1933, Marcos [BC 87425, sub *M. messanensis* (L.) All.] sobre le qual es basa la cita de *M. siculus* a Cabrera, és segur que no correspon a aquesta espècie malgrat no trobar-se fructificat, ja que les estípules no estan eixamplades a la base, com és característic a *M. siculus*. D'altra banda, la zona on fou recol·lectada la planta, no presenta els requeriments ecològics per a *M. siculus,* ja que aquesta

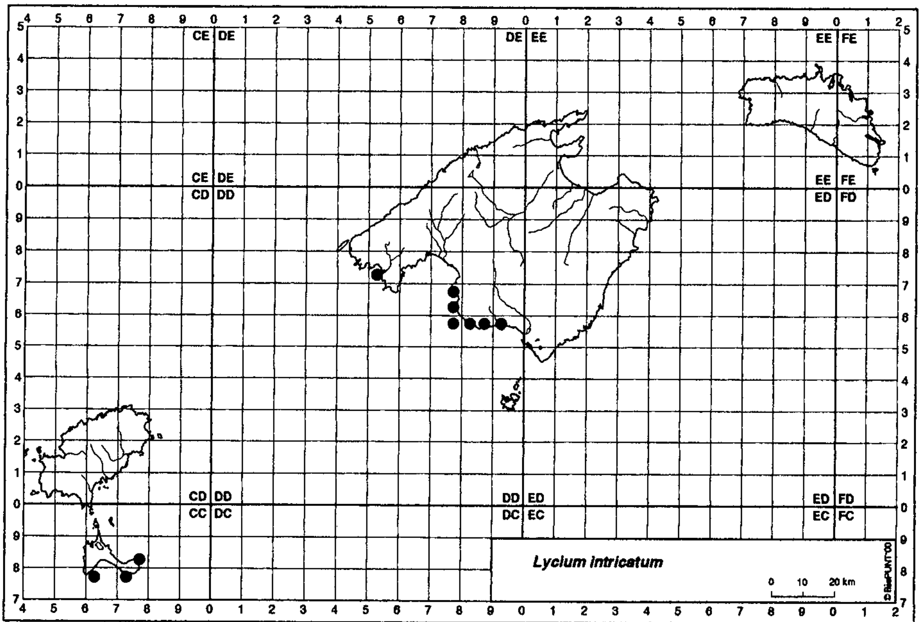

Fig. 1. Mapa de distribució de *Lycium intricatum* a les Illes Balears.
Fig. 1. Distribution of Lycium intricatum *to Balearics.*

espècie viu, de manera preferent, en herbassars de sòls arenosos i salobrosos del litoral.

** ***Opopanax chironium*** (L.) Koch.

Cabrera: Isla Conejera, calizas nitrificadas, 31SDD9738, 15-VI-1980, E. Valdés-Bermejo *et al.* (MA 421597).

Al llarg de la revisió del material del gènere per a "Flora iberica", que està realitzant actualment el Dr. Luís Villar, s'ha pogut estudiar el plec conservat a l'herbari MA indicat precedentment. Presenta un bon material en fruit, i per tant, resulta inconfonible. El gènere suposat novetat per al catàleg florístic de les Illes Balears.

* ***Orchis saccata*** Ten.

Eivissa: Cas Serres de baix, al Pla de ses Salines, darrera la platja den Bossa, CD6206, petites poblacions en erms de *Stipa capensis* en antics camps de conereu, florida el 3-III-2001, M. Vericad (N. Torres, herb. pers.).

A les Pitiüses, aquesta espècie just era coneguda de Formentera, on és bastant abundant a la meitat occidental de l'illa.

* ***Patellifolia patellaris*** (Moq.) A.J. Scott

Formentera: Sobre restes de deixalles marines en terrenys arenosos i fangosos darrera de la platja del cavall d'en Borràs, CC6389, 2 m, ja quasi totalment fructificada el 15-VI-1997, N. Torres (N. Torres, herb. pers.).

Piptatherum paradoxum (L.) Beauv.

Espècie que havia estat indicada de l'illa de Formentera per Tarazona (1978). El plec testimoni dipositat a l'herbari MA "Formentera: Baleares: Formentera, Estanq Pudent, IV-1973, Tarazona (MA 553343)" conté material de *Piptatherum miliaceum* (L.) Coss. S'ha d'excloure, per tant, *P. paradoxum* del catàleg florístic de les Balears.

* ***Potamogeton lucens*** L.

Eivissa: Safareig de s'Amarador a Buscastell, Sant Antoni, CD5820, 100 m, fructificada el 5-VI-1999, N. Torres (N. Torres, herb. pers.).

Espècie raríssima, just coneguda de Mallorca, d'on havia estat indicada per Barceló (1880-1881) i per Bonafè (1977).

Potentilla caulescens L.

Mallorca: Talaia Moreia, Artà, 31SEE3003, 410 m, fissures de roques ombrívoles dels penya-segats orientats al nord, 31-VIII-1995, J. Sáez i L. Sáez (MA 592793).

D'acord amb Bonafè (1978) *P. caulescens* només era coneguda de la serra de Tramuntana de Mallorca, per tant aquesta citació suposa novetat per a les serres de Llevant.

Rhagadiolus edulis Gaertn.

Citada d'Eivissa (Puig des Molins i Cala Jondal) per Font Quer (1920). La revisió del material sobre el qual es fonamenten aquestes citacions [Eivissa: Puig des Molins, 23-III-1918, Font Quer (BC 38920, sub *Rh. stellatus* var. edulis, det. Font Quer); Cala Jondal, 16-V-1918, Gros (BC 38919, sub *Rh. stellatus* var. edulis, det. Font Quer)] revela que hauria de ser assimilat a *Rh. stellatus,* ja que els espècimens presenten flors amb (6)7-8 aquenis marginals, com és carcaterístic a *Rh. stellatus.*

* ***Sagina apetala*** Ard. subsp. ***apetala***

Cabrera: L'Enciola, DD9331, replans de roques ombrívoles del vessant nord, 90 m, 20-IV-2000, L. Sáez LS 5331 (L. Sáez, herb. pers.).

Espècie no recollida de l'arxipèlag de Cabrera (cf. Palau, 1976; Pla *et al.,* 1992).

Sedum caespitosum (Cav.) DC.

Mallorca: Sa Penya Bosca, Alqueria Blanca, Santanyí, ED1361, 240 m, entre gespes de *Crassula tillaea* Lester-Garland i *Riccia lamellosa* Raddi, 27-XII-2000, L.G. Valle i L. Sáez LS-5496 (L. Sáez, herb. pers.).

Espècie molt rara a Mallorca, que havia estat assenyalada del sector del Pla de l'illa. Per tant, la localitat aquí aportada suposa novetat per a les serres de Llevant.

Silene mollissima (L.) Pers.

Cal atribuïr la citació per a Eivissa d'aquesta espècie a Bolòs i Vigo (1990) al plec d'herbari "Pityusae, Ibiza, l. El Teix, 21-VI-1920, Gros (BC 92671)". Evidentment, es tracta d'un error en l'anotació de la localitat, la qual és, sense dubte, mallorquina [Puig des Teix]. En aquest sentit val a dir que també existeix una total concordança entre la data de la recol·lecció efectuada per E. Gros segons el plec d'herbari que ens ocupa i altres recol·leccions realitzades a l'illa de Mallorca.

Silene tridentata Desf.

Espècie citada erròniament de les Balears per Bolòs i Vigo (1990). El plec testimoni "Mallorca: vers Can Picafort, brolla aclarida de la pineda, F. Masclans, 2-V-1971 (BC 607459)" conté material de *S. sclerocarpa* Léon Dufour.

Pel que respecta al plec "Ibiza, I. Espartar, 23-V-1918, Gros (BC 92665)", hi ha una etiqueta de determinació d' O. Bolòs i J. Vigo amb data 28-IX-1966, en la que es determina el material com *Silene tridentata.* El plec conté dos fragments, en els quals les bràctees mitjanes de la inflorescència mai superen les bràctees. Sembla que es tracta de formes robustes de *S. sclerocarpa.*

* ***Sisymbrium erysimoides*** Desf.

Formentera: Vores de la carretera del Pilar, a la Mola, CC7481, 140 m, amb flors i fruits el 6-II-2000, N. Torres (N. Torres, herb. pers.).

* ***Spergularia diandra*** (Guss.) Boiss.

Cabrera: Pujol d'es Castell, a prop dels forns enrunats, un sol peu, 4-VI-1948, Palau Ferrer (BC 104279, sub *S. marina* L.)

Espècie que no apareix recollida de l'arxipèlag de Cabrera per Pla et al. (1992).

* ***Spergularia hedelreichii*** Foucaud

Cabrera: Na Pobra, illeta del petit arxipèlag de Cabrera, 8-VI-1933, Marcos (BC 87493); l'Anciola, pujada al camí del Far, 10-VI-1933, Marcos [BC 87494 sub *S. rubra* subsp. *aethnensis* (Heldr. & Sart) Rouy & Fouc.]. Novetat per l'arxipèlag de Cabrera.

Eivissa: roques litorals a la Bassa, Sant Agustí, CD4814, 5 m, amb fruits el 5-V-1996, N. Torres (N. Torres, herb. pers.).

* ***Taraxacum obovatum*** (Willd.) DC. subsp. ***ochrocarpum*** Soest

Formentera: La Mola, a l'ombra de les roques marítimes a Sa Cala, CC7482, 21-III-1993, escàs, N. Torres (N. Torres, herb. pers.); torrent d'en Gerra, CC7482, 19-IV-1987, N. Torres (N. Torres, herb. pers.).

Van Soest (1954) assenyala la subsp. *ochrocarpum* de Mallorca i d'Eivissa, tot i que segons Pla *et al.* (1992) aquest tàxon apareix recollit, probablement com a conseqüència d'un error, únicament de l'illa de Mallorca.

Thymelaea tartonraira (L.) All. subsp. ***valentina*** O. Bolòs & Vigo

Tàxon endèmic del SE de la península Ibèrica i de les Balears (Pedrol, 1997), que fou indicat per primera a les Balears per Torres *et al.* (1986), concretament de les illes de sa Dragonera (Na Pòpia, DD48) i de Mallorca (Pas des Pescadors EE01 i Cala de ses Aritjes, EE10). Posteriorment, Alomar *et al.* (1992) aporten tres localitats mallorquines més. Després de diverses prospeccions al llarg de la serra de Tramuntana podem aportar una primera aproximació sobre la seva àrea de distribució a Mallorca (Fig. 2).

Cap de Formentor, Pollença, EE1823, 150 m; Cingle de ses Lletreres, prop de la punta den Tomàs, Pollença, EE1623, 100 m; s'Almangra, Pollença, EE1423, 250 m; Les Fonts Salades, Pollença, EE1323, 200 m; Talaia d'Albercutx, Pollença, EE1020, 350 m; Cingle de sa Creuta, sobre cala Bòquer, Pollença, EE0820, 220 m; Pas des Pescadors, Pollença, EE0319, 300 m; penya-segat del vessant nord del Cap Menorca, Pollença, EE1612; vessant nord-occidental de sa Penya Rotja, Alcúdia, EE1515, 100 m, Musclo des Llorers, Escorca, DE9116, 350 m; Mola de Tuent, en direcció a Ses Fel·les,

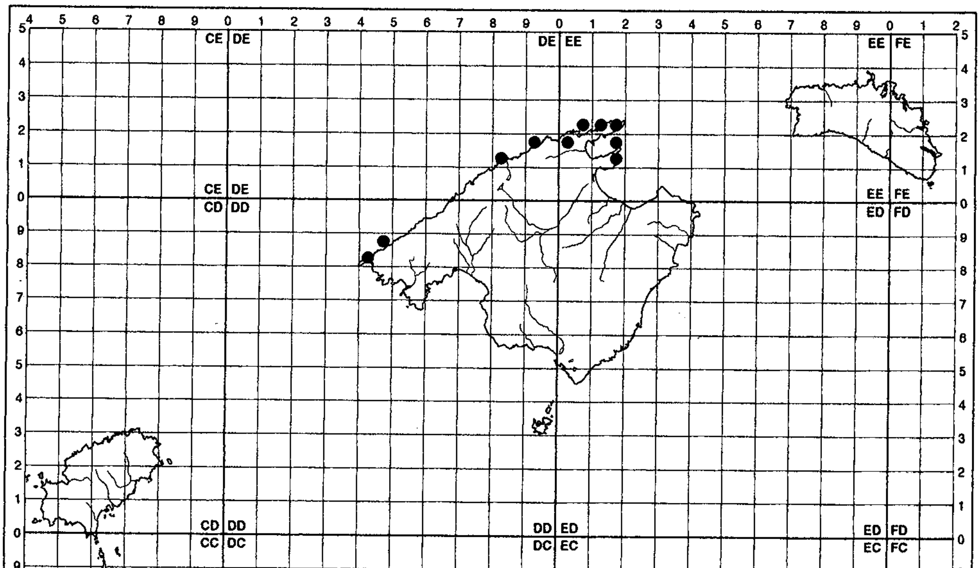

Fig. 2. Mapa de distribució de *Thymelaea tantonraira* subsp. *valentina* a Mallorca.
Fig. 2. Distribution of Thymelaea tantonraira *subsp.* valentina *to Mallorca.*

Escorca, DE8111 i DE8211, 200 m; Ses Serres, Andratx, DD4785, 300 m; Cap Fabioler, fondal de ses Basses, Andratx, DD4785, 100 m

Malgrat la relativa raresa de *Thymelaea tartonraira* subsp. *valentina* a Mallorca, i tot i que Alomar *et al.* (1992) assenyalen que algunes poblacions han estat afectades per incendis, creiem que es tracta d'una espècie que, considerant el conjunt de les seves poblacions, no es trobaria exposada a amenaces imminents i que per tant no qualificaria per a una categoria d'amenaça (Vulnerable, En perill o en Perill crític) atenent als criteris de la IUCN (2001). Això és degut a que la quinzena de poblacions conegudes, corresponen a localitats d'accès generalment dificultós i en les quals, les amenaces d'origen antròpic són, en principi, escasses i a que és molt probable la presència de noves poblacions en altres penya-segats i costers marítims de la serra de Tramuntana.

Tragopogon hybridus L.

Mallorca: prop de Cas Busso, Llucmajor, DD8461, 95 m, pradells terofítics, 16-IV-2000, L. Sáez LS-5320 (L. Sáez, herb. pers.).

Espècie arvense citada per Barceló (1880-1881) de la qual no es coneixen gaires citacions recents. Creiem molt possible que l'espècie es trobi en altres localitats del Pla de Mallorca.

* ***Vicia parviflora*** Cav.

Eivissa: Vessant N del Puig de Sa Mola, Sant Vicent, CD7425, 11-V-1996, N. Torres (N. Torres, herb. pers.); Prat de ses Monges, CD6508, 15-IV-1999, N. Torres (N. Torres, herb. pers.).

Espècie que segons Romero Zarco (1999) no es trobaria a l'illa d'Eivissa. Amb aquesta citació, es confirma la seva presència a totes les illes de l'arxipèlag.

Agraïments

Al Dr. M.A. García (Real Jardín Botánico-CSIC) la confirmació en les identificacions del material de *Cuscuta.* Agraïm al Dr. Luís Villar *(Instituto Pirenaico de Ecología-CSIC)* la citació d'*Opopanax chironium* i a M. Vericad per haver-nos mostrat les poblacions eivissenques d'*Orchis saccata.*

Bibliografia

Alomar, G. 1989-90. Aportació a la flora orquidiòfila de les Illes Balears. *Boll. Soc. Hist. Nat. Balears,* 33: 269-273.

Alomar G. 1994. *Petita guia de les Orquídies de les Balears.* Conselleria d'Agricultura, Ramaderia i Pesca. Palma de Mallorca.

Alomar, G., González, J.M. i Mascaró, C. 1992. Notes florístiques de les Illes Balears (IV). *Boll. Soc. Hist. Nat. Balears,* 35: 67-72.

Alomar, G., Sáez, L., González , J.M. i Font, J. 1995. Notes florístiques de les Illes Balears (VI). *Boll. Soc. Hist. Nat. Balears,* 38: 153-161.

Bolòs, O. 1996. *La vegetació de les Illes Balears.* Institut d'Estudis Catalans. Arxius de les Secció de Ciències CXIV. Barcelona.

Bolòs, O. i Vigo, J. 1984. *Flora dels Països Catalans.* Vol. 1. Barcelona.

Bolòs, O. i Vigo, J. 1990. *Flora dels Països Catalans.* Vol. 2. Barcelona.

Bolòs, O. i Vigo, J. 1996. *Flora dels Països Catalans.* Vol. 3. Barcelona.

Barceló, F. 1880-1881. *Flora de las Islas Baleares, seguida de un diccionario de los nombres baleares, castellanos y botánicos de las plantas espontáneas y cultivadas.* Imp. P.J. Gelabert. Palma de Mallorca.

Bonafè, F. 1977. *Flora de Mallorca.* Vol. 1. Ed. Moll. Palma de Mallorca.

Bonafè, F. 1978. *Flora de Mallorca.* Vol. 2. Ed. Moll. Palma de Mallorca.

Duvigneaud, J. 1979. *Catalogue provisoire de la flore des Baléares.* 2ème édition. Soc. Echange Pl. Vasc. Eur. Occid. Médit. 17, supp.

Font Quer, P. 1920. Compuestas de las Pitiusas. *Bol. Soc Esp. Hist. Nat.,* 20: 141-159.

Fraga, P., Gradaille, J.L., Pellicer, X. i Sastre, B. 1997. Notes florístiques de les Illes Balears (X). *Boll. Soc. Hist. Nat. Balears,* 40: 151-155.

Gómez Campo, C. 1993. Erucastrum C. Presl. In: Castroviejo, S., Aedo, C., Gómez Campo, C., Laínz, M., Montserrat, P., Morales, R., Muñoz Garmendia, F., Nieto Feliner, G., Rico, E., Talavera, S. i Villar. L. (eds.) *Flora iberica* 4: 392-398. Real Jardín Botánico-CSIC. Madrid.

Holmgren, P.K., Holmgrem, N.H. i Banett, L.C. 1990.

Index Herbariorum. Part I. The herbari of the world. 8th ed. Regnum Veg. 120: 1-163.

IUCN 2001. *IUCN Red List Categories: Version 3.1*. Prepared by Species Survival Comission. IUCN, Gland, Switzerland and Cambridge.

Marcos, A. 1936. Contribució al coneixement de la flora balear. Flòrula de Cabrera i dels illots pròxims. *Cavanillesia* 8: 5-52.

Palau, P. 1976. Catàleg de la flòrula de l'illa de Cabrera i dels illots que l'envolten. *Treb. Inst. Catalana Hist. Nat.*, 7: 5-103.

Pedrol, J. 1997. *Thymelaea* L. In: Castroviejo, S., Aedo, C., Benedí, C., Laínz, M., Morales, R., Muñoz Garmendia, F., Nieto Feliner, G. i Paiva, J. (eds.). *Flora iberica* 8: 42-69. Real Jardín Botánico-CSIC. Madrid.

Pignatti, S. 1955. I *Limonium* della Flora Balearica. *Archiv. Bot. Forlì*, 31: 151-186.

Pla, V., Sastre, B. i Llorens, L. 1992. *Aproximació al catàleg de la flora vascular de les illes Balears*. Universitat de les Illes Balears, Jardí Botànic de Sóller. Palma.

Puget, G., Stafforini, M. i Torres, N. 1995. Notes florístiques de les Illes Balears (V). *Boll. Soc. Hist. Nat. Balears*, 38: 63-74.

Romero Zarco, C. 1999. *Vicia* L. In: Castroviejo, S., Talavera, S., Aedo, C., Romero Zarco, C., Sáez, L., Salgueiro, F.J. i Velayos, M. (eds.). *Flora iberica* 7(1): 360-417. Real Jardín Botánico, CSIC. Madrid.

Sáez, L. i Fraga, P. 1999. Noves aportacions al coneixement de la flora balear. *Boll. Soc. Hist. Nat. Balears*, 42: 85-95.

Tarazona, M.T. 1975. Herborizaciones en la isla de Formentera (Baleares). *Trab. Dept. Bot. Fisiol. Veg. Madrid*, 7: 23-33.

Torres, N., Alomar, G., Rosselló, J.A i Pujades, A. 1986. Notes florístiques Baleàriques. 2. *Boll. Soc. Hist. Nat. Balears*, 30: 145-154.

Van Soest, J.L. 1954. Sur quelques Taraxaca d'Espagne. *Collect. Bot. (Barcelona)*, 4: 1-33.